

Bilaga 05

Miljö- och klimatplan 2026-2030

Södermalm

stockholm.se

Innehåll

Södermalms miljö- och klimatplan.....	4
Inledning	4
Miljöprogram 2030.....	4
Miljöpåverkan och rådighet	4
Målgrupp och genomförande	5
1. En rättvis och inkluderande omställning	5
2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck	6
3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem	10
4. Ett klimatanpassat Stockholm.....	11
5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm	13
6. Ett giftfritt Stockholm	15
7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö	16

Södermalms miljö- och klimatplan

Inledning

Stockholms stad beslutade hösten 2024 om nytt miljöprogram och ny klimathandlingsplan med giltighetstid till 2030. Utöver klimathandlingsplanen finns ett flertal andra handlingsplaner som beskriver hur miljöprogrammets olika mål ska nås.

Södermalms miljö- och klimatplan är ett förvaltningsövergripande dokument, där mål som formulerats inom Stockholms stads miljöprogram 2030 samt Klimathandlingsplan 2030 implementeras i förvaltningens miljöarbete.

Planen är anpassad för förvaltningens verksamheter och fokus ligger på de mål och delmål som berör nämndens verksamheter. Syftet är samla det som är relevant för förvaltningen, sett till lokala förhållanden och vad förvaltningen har rådighet över i samarbete med lokala aktörer. Aktiviteter och indikatorer i verksamhetsplanen ligger bland annat som ”Exempel på åtgärd” under delmålen.

Miljöprogram 2030

Miljöprogrammet slår fast mål inom de områden där utmaningarna för Stockholm och stadens påverkan på de lokala och globala miljö- och

klimatproblemen bedöms som störst. Inom dessa områden är åtgärder nödvändiga för att säkra livsmiljön för nuvarande och kommande generationer. Dokumentet innehåller 7 mål och 18 delmål.

Målen i miljöprogrammet är

1. En rättvis och inkluderande omställning
2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck
3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem
4. Ett klimatanpassat Stockholm
5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm
6. Ett giftfritt Stockholm
7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Miljöpåverkan och rådighet

Inom flera av förvaltningens enheter sker aktiviteter varje dag som har konsekvenser för miljön; transporter, energiförbrukning, upphandling av varor och tjänster, inköp, resursförbrukning och avfallshantering. Inom enheterna finns möjligheter att konkret minska förvaltningens totala miljöpåverkan. Dessutom finns miljöpåverkan som är knutna till mer strategiskt och långsiktigt arbete som rör ställningstaganden och beslut i olika ärenden som förvaltningen handlägger och genomför. Detta kan exempelvis vara

aktuellt i remissvar, i dialog och samverkan med andra förvaltningar vid utbyggnads- och exploateringsprojekt i stadsdelsområdet samt i arbetet med investeringar och drift och underhåll av parker och naturområden. Centralt för miljö- och klimatplanen är att miljömedvetenhet ska integreras i alla verksamheter. Rådigheten ser emellertid olika ut för förvaltningens alla verksamheter.

Målgrupp och genomförande

Södermalms lokala miljö- och klimatplan riktar sig till funktioner som är involverade i verksamhetsplanering på förvaltnings- eller enhetsnivå, till exempel chefer och utredare. Alla chefer är ansvariga för att skapa goda förutsättningar för miljö- och klimatarbetet på enheterna, ta vara på och utveckla personalens kompetens och engagemang i miljö- och klimatfrågor samt driva arbetet framåt med stöd av miljösamordnaren på förvaltningen.

Miljö- och klimatplanen ska fungera som ett dokument som förvaltningens alla verksamheter ska arbeta efter och som enheterna kan utgå ifrån när de formulerar åtaganden och arbetssätt i deras lokala verksamhetsplaner.

Utfallet för de uppsatta aktiviteterna och indikatorerna i verksamhetsplanen redovisas i samband med tertialrapporter och i verksamhetsberättelsen i stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS).

Nedan presenteras de sju målen med underliggande delmål.

1. En rättvis och inkluderande omställning

Stockholm ska vara en stad som tar ansvar för att kraftigt minska det globala klimatavtrycket. Alla i staden ska ha möjlighet att leva hållbart och vara med i omställningen. Omställningen till ett hållbart samhälle ska ske rättvist och inkludera alla oavsett förmåga och livssituation. I Stockholm finns tydliga skillnader i livsvillkor och ur ett rättviseperspektiv krävs hänsyn till människors olika förutsättningar och behov. Särskild hänsyn ska tas till de mest utsatta.

1.1 Stadens verksamheter stärker en rättvis omställning

Delmålet innebär att stadens verksamheter utformas så att omställningen till ett mer hållbart och resurseffektivt samhälle tar hänsyn till rättviseperspektivet. De som har störst påverkan på klimat och miljö behöver också bidra mest till omställningen, samtidigt som sårbara grupper i staden behöver värnas. En rättvis omställning stärker jämlikheten.

Vid inköp behöver staden ta ett ökat ansvar för samtliga led i leveranskedjorna. Det innebär att ställa krav på bland annat skäligen

arbetsvillkor, rättvis och etisk handel och främjande av lika rättigheter och möjligheter. För att kunna uppnå målen är det även viktigt att följa upp de krav som ställs.

Exempel på åtgärd

- Kompetensutveckla stadens medarbetare inom inköp, upphandling och avtalsuppföljning för att bidra till klimat- och miljömålen för att stärka rättviseperspektivet.

1.2 Stockholmarna är delaktiga i omställningen

Delmålet innebär att alla ska ges möjlighet att delta i och bidra till omställningen. Staden behöver säkerställa att alla samhällsgrupper har möjlighet till delaktighet och inflytande i en hållbar utveckling.

Exempel på åtgärder

- Stärka kunskaperna om miljö och klimat i förskolan, inom äldreomsorgen och sociala samt hos medborgare.
- Utveckla former för kommunikation och dialog om miljö- och klimatfrågor för att involvera fler invånare och civilsamhälle, bland annat på platser där åtgärder genomförts.
- Anordna en dag för hållbarhet i samtliga verksamheter

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förvaltningens upphandlare har sett till att det genomfördes en utbildning vid flera tillfällen för medarbetare för att lära sig grunderna i att beställa rätt i ekonomi- och inköpssystemet Agresso. I utbildningen togs även tips upp angående hur man och vad man ska tänka på för att hitta rätt produkter i systemet vid beställning av tex ekologiska produkter.

Förvaltningen planerar att som förr om åren tillägna en dag för hållbarhet i verksamheterna. Där verksamheterna själva får planera sina aktiviteter inför denna dag. Detta är ett sätt att engagera medarbetare och brukare i miljö- och klimatarbetet.

Förvaltningen kommer under året anställa en till klimat- och miljösamordnare så att teamet även kan arbeta mer utåt mot medborgare och involvera föreningar och företag i närområdet. När denna position är tillsatt kan ett mer detaljerat arbete planeras för vad som ska utföras.

2. Ett Stockholm utan globalt klimatavtryck

Städer spelar en viktig roll i klimatomställningen och Stockholm ska vara en förebild för en rättvis och snabb omställning. Stockholm ska bli fossilfritt och klimatpositivt genom kraftigt minskade

utsläpp och ökad koldioxidlagring. Både de utsläpp som sker i Stockholm, och de som sker i omvärlden till följd av konsumtionen, ska minska avsevärt.

2.1 Ett Stockholm som är klimatpositivt 2030 och

Fossilfritt 2040

Delmålet innebär en snabb omställning av Stockholms energi-användning så att all fossil energi fasas ut. Utsläppen av växthusgaser inom Stockholms geografiska område ska minska kraftigt, samtidigt som återtaget av koldioxid från atmosfären ska öka markant. Fossil energi ska fasas ut inom stadens geografiska gränser senast 2040. Stockholm som geografiskt område ska dessutom vara klimatpositivt redan år 2030. Det innebär att de negativa utsläppen måste vara större än de kvarvarande utsläppen inom kommungränsen.

Exempel på åtgärder

- Förbättra möjligheterna för förvaltningens verksamheter att sortera alla fraktioner inför kommande lagkrav för fastighetsnära insamling av förpackningsavfall 2027.
- Källsortering införs på flertalet populära platser i stadsdelens parker.
- Framtagande av en ny trädvårdsplan. Förbereda framtagande av klimatinvesteringsansökningar till VP 2027.

2.2 Minskad klimatpåverkan från transportsektorn

Delmålet innebär en omställning av transportsektorn som inkluderar flera aspekter, däribland tekniska lösningar och beteendeförändringar. Drygt hälften av kvarvarande växthusgasutsläpp i Stockholm kommer från transportsektorn. Utsläppen från transportsektorn ska minska med 80 procent till 2030 (jämfört med 2010).

Exempel på åtgärder

- Förvaltningen kan underhålla och utveckla gång- och cykelstråk, följa stadens resepolicy och verka för effektiva transporter.
- Medarbetare inom förvaltningen går, reser kollektivt, med tåg, cykel eller elbil inom tjänsten.
- I samarbete med trafiknämnden utreda möjligheten att inrätta en cykelpark i någon av stadsdelsområdets parkmiljöer. Cykelparken ska ge barn och vuxna möjlighet att lära sig cykla, träna trafikregler och utveckla sin motorik.

2.3 En fossilfri organisation 2030

Delmålet innebär att användningen av fossila bränslen ska fasas ut ur stadens egen och upphandlade verksamhet, exempelvis bränslen till uppvärmning, transporter och arbetsmaskiner.

Exempel på åtgärder

- Fasa ut resterande användning av fossila drivmedel i stadens egna fordon samt i alla upphandlingar ställa krav på eldrift för fordon och när det är möjligt för arbetsmaskiner i första hand och i andra hand biodrivmedel.

2.4 Halverad klimatpåverkan från konsumtion

Delmålet innebär att Stockholms konsumtionsbaserade växthusgasutsläpp ska halveras till 2030 jämfört med 2019.

Delmålet omfattar både den offentliga konsumtionen från stadens inköp och invånarnas konsumtion och omfattar även de utsläpp som sker utanför Stockholms geografiska område

Exempel på åtgärder

- Minska klimatpåverkan från konsumtion genom beteendeförändringar i stadens verksamheter samt genom krav på minskad klimatpåverkan från stadens inköp.
- Genomföra åtgärder för att minska klimatpåverkan från nybyggnation och renoveringar, exempelvis genom återbruk, att undvika rivning, samt att använda trämaterial.

2.5 Minskad klimatpåverkan från mat

Delmålet innebär att påskynda omställningen av hur stadens måltider upphandlas, menyplaneras, köps in och följs upp för att kraftigt minska dess negativa klimatpåverkan. Delmålet bidrar även till stärkt biologisk mångfald, folkhälsa samt tryggad livsmedelsförsörjning. Staden ska även skapa förutsättningar för stockholmarna att äta god, hälsosam och klimatsmart mat.

Exempel på åtgärder

- Minska klimatpåverkan från stadens inköp av livsmedel och måltider genom att bland annat öka andelen vegetabilier.
- Verksamheter som serverar mat fortsätter mäta matsvinn och arbetar med aktiva åtgärder i syfte att minska det
- Framtagande av metodik och stöd till verksamheter för att kunna arbeta systematiskt med minskat matsvinn.
- Verksamheter som hanterar livsmedel genomför kompetensutveckling om hur de på olika sätt kan minska klimatpåverkan
- Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel ska inte överstiga 1,4kg CO₂e per kg livsmedel. Statistik skickas ut löpande till enheterna.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Arbetet med Hållbar äldreomsorg fortsätter genom att verksamheterna följer upp arbetet och ser över vilka nya åtgärder de kan ta sig an för att göra ett mindre klimatavtryck. Verksamheterna fortsätter även arbetet med att minska matsvinnet och att se över möjligheterna att ersätta vissa engångsmaterial, exempelvis hygienunderlägg till sängar och möbler med flergångshygienunderlägg.

Nämndens verksamheter arbetar aktivt med att minska matens klimatpåverkan, bland annat genom att mäta mängden matsvinn med målet att det ska minska. De verksamheter som mäter matsvinn fortsätter med detta arbete för att minska matens klimatpåverkan.

Förvaltningen ser till att vid om- och nybyggnationer se över installation av energisnåla vitvaror och belysningar i förhyrda lokaler.

Angående aktiviteten ”Stadsdelsnämnderna ska ta fram handlingsplaner för utfasning av fossila bränslen i stadsmiljöverksamheten till 2030” så ser det ut som följande:

Nuläge:

Stadsmiljöenheten deltar på regelbundna nätverksträffar kring elsparkmaskiner och elfordon. För att öka kompetensen till framtida upphandlingar i ett led att övergå till en mer elektrifierad maskinpark.

En uppföljningsmall har tagits fram för redovisning av resor i tjänsten för upphandlade konsulter för att följa upp avtalets krav om successivt minskade fossila utsläpp vid resor. I samband med upphandling av nya entreprenadavtal för verksamheten ställs stadsgemensamma utsläppskrav.

Planer framåt:

I mars fattade stadsdelsnämnden beslut om att förvaltningen ska gå över till parkdrift i egen regi. En helt ny organisation ska startas upp. Innan start av egen regi kommer parkskötseln behöva upphandlas under ett mellanår. Kvarvarande entreprenad såsom vinterväghållning viss renhållning och gräsklippning av stora gräsytor behöver handlas upp. Stadsgemensamma utsläppskrav ska användas i alla nya upphandlingar.

Befintligt avtal kring elektrifierat båttrafik till Årsta holmar kvarstår.

Långsiktig planering 2028-2031:

Parkdrift utförs i egen regi, och stadsmiljöverksamheten har etablerade rutiner för omvärldsbevakning och samverkan mellan förvaltningar inom området.

3. Ett Stockholm med livskraftiga ekosystem

Naturen i staden fyller flera funktioner och bidrar till en hållbar, motståndskraftig och attraktiv stad. De arter som finns naturligt i staden ska finnas i livskraftiga populationer i väl fungerande ekosystem på land och i vatten. Staden ska ha en positiv påverkan på biologisk mångfald, både lokalt och i omvärlden. Områden med höga naturvärden ska värnas, livsmiljöer ska restaureras och den blågröna infrastrukturen ska stärkas. Stadsutvecklingen ska bidra till att stärka och skydda den biologiska mångfalden, öka förutsättningarna för ekosystemtjänster och förbättra vattenkvaliteten.

3.1 Stärkt biologisk mångfald och blågrön infrastruktur

Delmålet innebär att staden bibehåller, skyddar, stärker och utvecklar funktioner och värden för goda sammanhängande livsmiljöer för växter och djur i Stockholm samtidigt som staden växer. Fler biotoper ska restaureras och vid ianspråktagande av grön mark ska ekologiska kompensations- och förstärkningsåtgärder användas för att områdesvis stärka den grönbå infrastrukturen.

Exempel på åtgärder

- Stärka förutsättningarna för prioriterade arter och miljöer genom skötsel, restaurering och förstärkningsåtgärder.
- Utveckla stadens arbete med mångfunktionella lösningar och ekosystemtjänster.
- Brukaravtalen ska innehålla regler kring ökad biologisk mångfald.
- Tillgängliggör information för invånarna om den biologiska mångfalden och hur den kan främjas.
- Förvaltningen anlägger 300 kvadratmeter ny ängsyta.
- Förvaltningen utför guidning för allmänheten kring genomförda insatser för ökad biologisk mångfald i stadsdelsområdet

3.2 Förbättrad vattenkvalitet och stärkta livsmiljöer

Delmålet innebär att stadens vattenförekomster på sikt ska uppnå god ekologisk och kemisk status enligt EU:s vattendirektiv.

Exempel på åtgärder

- Öka genomförandet av åtgärder i den befintliga miljön enligt de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster.
- Identifiera områden som är lämpliga för att skapa nya livsmiljöer för vattenlevande organismer.

3.3 Staden bidrar till stärkt biologisk mångfald i omvärlden

Delmålet innebär att de varor och tjänster som staden köper in i större utsträckning är ekologiskt hållbart producerade. Fram till 2030 ska andelen ekologiska livsmedel till stadens verksamheter vara minst 70 % (KF-års mål 2026). Stadsdelsnämndens mål för 2026 är 72%. Förvaltningen ska också sträva efter en ökad andel närodlat livsmedel.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Skötselinsatser utifrån framtagna fördjupade skötselplaner för naturreservaten på Årsta holmar och i Sickla Park har planerats, exempelvis ängsslåtter. I Sickla Park har trädvårdsinsatser utförts och död ved lämnas på lämpliga platser i parken.

Förvaltningens servicegrupp har tillverkat nya odlingslådor till bland annat stadsodlingen i Jakob Mommas Park. Förvaltningens stadsmiljöverksamhet och förskoleverksamhet samarbetar kring odling på förskolorna, bland annat har förskolorna fått en lista på lämpliga växtval och erhållit blomsterfrön som barnen ska så i odlingslådorna.

Andelen inköpta ekologiska livsmedel inom förvaltningen ligger högt. Kommunfullmäktiges indikator har ett års mål på 70 procent, förvaltningens års mål ligger på 72 procent. De olika verksamhetsområdena har egna satta års mål då alla har olika förutsättningar och målen ska vara rimliga och stimulera fortsatt ökning.

- Förskola 84 procent
- Äldreomsorg 62 procent
- Social omsorg 62 procent

Träd bidrar till att filtrera luften från partiklar, utjämnar temperaturskillnader vid exempelvis värmeböljor och omhändertar dagvatten. Träden bidrar även till att binda koldioxid i luften. Genom plantering av nya träd bidrar nämnden till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att uppfylla det stadsövergripande träd målet.

4. Ett klimatanpassat Stockholm

Klimatet förändras och det påverkar oss både i Stockholm och globalt. Det för med sig förändrade väderförhållanden, höjda havsvattennivåer och otillräcklig livsmedelsförsörjning som kan komma att ha stor påverkan på livet i staden. Utöver arbetet med att minska stadens klimatpåverkan behöver staden också möta effekterna av de klimatförändringar som sker för att Stockholm ska vara en hållbar stad med en god livsmiljö. Staden ska i arbetet med

klimateanpassning särskilt ta hänsyn till sårbara grupper och rättviseperspektivet.

4.1 En stadsmiljö mer anpassad till ett förändrat klimat

Delmålet innebär att stadsmiljö, infrastruktur och byggnader anpassas för att bättre hantera klimatförändringarnas konsekvenser. Genom fysiska åtgärder, mer grönska och förbättrade samverkansstrukturer rustas staden för att möta de risker som finns idag och framöver. Krontäckningsgraden på stadens gator och torg ska öka.

För att åstadkomma en mer resilient stad behöver ett klimateanpassningsperspektiv som syftar till att stärka relevanta ekosystemtjänster finnas med i utformningen av parker, grönytor, gator, skolgårdar, innergårdar och torg. För att klara av att rymma fysiska åtgärder på begränsade ytor behöver åtgärderna dessutom ofta kunna fylla flera funktioner. Ambitionen ska vara att så långt som möjligt skapa kostnadseffektiva mångfunktionella lösningar som ger en rad nyttor även under de långa perioder då staden inte drabbas av extrema väderhändelser.

Stadens övergripande trädmål innebär att varje träd som behöver fällas ska ersättas av två träd som planteras i närområdet. Målet gäller alla gator, torg och parker i hela staden. Stadens krontäckningsgrad ska öka. I de områden där människor riskerar att drabbas av värmeeffekter är målet att krontäckningsgraden ska öka till minst 30 procent.

Exempel på åtgärder

- Genomföra tempsänskande åtgärder på och i anslutning till stadens byggnader för att säkera en god inomhusmiljö med prioritet för sårbara grupper.
- Skapa multifunktionella lösningar för lokalt omhändertagande av dagvatten vid skyfall och öka den befintliga stadsmiljön med mer grönska och vegetation.
- Trädplantering prioriteras på platser där värmeöar finns och där barn och äldre vistas
- Vid fällning av ett träd återplanteras två nya träd
- Förse förskolor och äldreomsorgens utemiljöer med solskydd

4.2 Stärkt motståndskraft vid extremväder

Delmålet innebär att staden genom riskkartläggning och olika typer av åtgärder stärker förmågan att skydda och se till att viktiga funktioner kan upprätthållas och kritiska verksamheter fortgå även vid extrema väderhändelser. Delmålet innebär att stadens nämnder och bolag arbetar vidare med verksamhetsanpassning och har

rutiner och åtgärder på plats för att bedriva samhällsviktig verksamhet även under extrema väderhändelser.

Exempel på åtgärder

- Påbörja ett analysarbete tillsammans med trafikkontoret kring behovet av att klimatanpassa allmän platsmark.
- Utredda behovet av och möjligheterna för att erbjuda svala platser i händelse av värmebölja.

Förvaltningens nuläge och plan för året

I samband med parkinvesteringar görs bedömning av hur dagvattenhantering och eventuella skyfallssåtgärder kan omhändertas. 2026 genomförs åtgärder för att bättre omhänderta dagvatten/skyfall på platser där det råder problem med erosion eller framkomlighetsproblem, exempelvis i Tantolunden.

Genom att på olika platser tillföra nya växtbäddar för parkträd, perennplanteringar och buskage som innehåller biokol, bidrar nämnden till att bättre omhänderta dagvatten, vitalisera växtmaterialet samt minska koldioxidhalten i atmosfären eftersom biokolet tjänar som koldioxidfälla.

5. Ett resurseffektivt och cirkulärt Stockholm

Jordens resurser är begränsade och för att bli en hållbar stad behöver resurser användas på ett bättre och mer effektivt sätt. Stockholms stad ska driva på omställningen genom den egna verksamheten och efterfråga och använda resurseffektiva och cirkulära lösningar. För att nå målet behövs insatser från såväl staden som stockholmarna, civilsamhället, näringslivet och akademien. Målet är centralt för att nå flera andra mål i miljöprogrammet.

Dagens linjära ekonomi med hög resursanvändning, stora mängder avfall och negativ miljöpåverkan, behöver omformas till en cirkulär ekonomi med en effektiv användning av resurser inom de planetära gränserna.

I Stockholms stads cirkulära omställning är följande flöden särskilt prioriterade: bygg- och anläggningsmaterial inklusive massor, plast, livsmedel, batterier och fordon, elektronik och IT-utrustning, möbler och inventarier, textil, energi och vatten.

5.1 Hållbar konsumtion och effektiv resursanvändning

Delmålet innebär en minskad användning av resurser, mer hållbara och cirkulära val av produkter och tjänster samt återbruk. Staden ska uppnå en hållbar konsumtion i den egna organisationen och underlätta för boende och verksamma i Stockholm att göra resurseffektiva val. Stadens upphandlingar ska bidra till cirkularitet. Stadens användning av energi och vatten ska fortsätta att minska.

Delmålet innefattar att skapa beteenden som främjar cirkularitet och effektiv användning av redan befintliga resurser, exempelvis genom att minska användningen av plast, minimera matsvinn och svinn och överanvändning av dricksvatten, dela inventarier, fordon, lokaler och fastigheter samt öka nyttjandegraden av varor.

Exempel på åtgärder

- Inköpta förbrukningsartiklar i plast i stadens verksamheter ska minska.
- Fortsätta kartlägga vilka åtgärder som har genomförts och vilka som planeras inom hållbar äldreomsorg.
- Förvaltningen ska arbeta för att andelen upphandlingar som bidrar till cirkularitet ökar.
- Ta fram konkreta exempel på krav att ställa i upphandlingar för att uppnå minskad materialanvändning.
- Verka för utökade möjligheter för stockholmarna att hyra, byta, dela eller låna genom att fortsätta driva Fritidsbiblioteket.
- I samarbete med Trafikkontoret och Norra Innerstadens stadsdelsförvaltning ska möjligheten undersökas att anlägga vattenkiosker (upphämningsställen för sjövattnen) som kan samnyttjas för att vattna träd och planteringar med sjövattnen.

5.2 Cirkulära kretslopp av resurser

Delmålet innebär ökad material- och resursåtervinning och att resurserna cirkulerar istället för att gå till förbränning. Minst 80 procent av tillgängligt matavfall ska gå till biologisk behandling, och mängden restavfall som går till avfallsförbränning med energiutvinning ska minska med 20 procent.

Exempel på åtgärder

- Öka kunskapen om och utveckla möjligheterna till avfallsminimering, återanvändning och källsortering i stadens verksamheter.
- Öka lokal återanvändning av schaktmassor i bygg- och anläggningsprojekt.
- Arbeta för minskad nedskräpning från såväl privatpersoner som verksamheter.
- Nya och kompletterande källsorteringskärl installeras i vissa parker.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förvaltningens verksamheter ska i första hand vid införskaffning eller avyttring av inventarier använda stadens återbrukstjänst, Stocket.

Andelen förbrukningsartiklar i plast ska minska i förvaltningens verksamheter. Varje månad skickas inköpsstatistik ut till enheterna i ett led att uppmärksamma samt synliggöra hur mycket deras enhet köper in. En utmaning kommer dock bli att förvaltningen tar hem fler verksamheter i egen regi inom exempelvis lokalvård, stadsmiljö och matlagning som genererar större användning av plastartiklar i helhet.

Vid fällning av träd och vid upprustning av parkmiljöer återvinns material då det är möjligt. Trävirke kan exempelvis omvandlas till sittmöbler och sten kan användas till andra upprustningsprojekt. Sand som byts ut på lekplatser kan exempelvis användas till anläggning av äng eller faunadepå för sandlevande bin. Ris kan användas som faunadepå och som skydd för insekter och andra smådjur.

6. Ett giftfritt Stockholm

Samtidigt som många kemikalier har viktiga funktioner, till exempel sådana som används i läkemedel, har de vissa egenskaper som kan skada miljön och människors hälsa. Därför är det viktigt att staden minskar användningen av skadliga ämnen och höjer kunskapen om var de finns.

Riskerna med att utsättas för skadliga ämnen är inte jämnt fördelad över befolkningen. Vissa utsätts för mer skadliga ämnen genom sitt arbete, boende eller andra aktiviteter och exempelvis barn, unga och gravida är mer känsliga. Staden behöver därför prioritera sitt arbete med att minska exponering för de grupper som är extra utsatta.

6.1 Minskad användning och spridning av skadliga ämnen

Delmålet innebär att staden både ska minska den egna användningen och verka för ökad medvetenhet om skadliga ämnen bland stockholmare och näringsliv. Det främsta sättet att minska utsläppen av skadliga ämnen är att minska användningen. Inköp är ett effektivt verktyg för att minska mängden skadliga ämnen i stadens verksamheter. För att ställa relevanta krav och göra medvetna val vid inköp krävs kunskap om varors innehåll.

Exempel på åtgärder

- Ställa och följa upp relevanta och enhetliga kemikaliekrav vid upphandling samt välja miljömärkta varor vid inköp.
- Platsgjutet gummi i offentlig miljö ska stegvis fasas ut. Vid anläggning av nya ytor samt uppgradering av befintliga ytor ska miljövänliga, biologiskt nedbrytbara material vara norm.

- Vidareutveckla uppföljningen av de kemikaliekrav som ställts vid inköp och entreprenader genom stickprovskontroll, revision, platsbesök och analyser.
- Stadsmiljöenheten använder Byggvarubedömningen i byggprojekt.
- Förvaltningens verksamheter uppdaterar och registrerar sina kemikalieinnehav i systemet Chemsoft och arbetar aktivt att fasa ut kemikalier med riskminsknings- och utfasningsämnen.

6.2 Renare mark och sediment

Delmålet innebär att staden ökar sin kunskap om och arbetar för ett Stockholm med en renare mark och sediment.

Exempel på åtgärder

- Se över inventering och klassificering av potentiellt förorenade områden samt möjlig finansiering av åtgärder.
- Utreda och åtgärda förorenade områden som innebär en exponering och risk för människors hälsa och miljön, till exempel genom att bidra till att stadens yt- och grundvatten inte följer miljökvalitetsnormer för vatten.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Förskolan använder vägledningen för kemikaliesmart förskola där kemiska risker framgår som kan förekomma i förskolornas miljö. Det kan till exempel handla om mjukplastleksaker som saknar CE-märkning och elektronik såsom gamla mobiltelefoner. Åtgärderna i vägledningen används av förskolorna i syfte att minska eventuella skadliga ämnen. Det material som inhandlas till förskolorna är kemikaliesmart och hållbart.

Alla verksamheter i förvaltningen som innehar kemikalier använder kemikaliehanteringssystemet, Chemsoft, som säkerställer att skadliga kemikalier inte används. Produkter som innehåller utfasningsämnen fasas ut.

I samband med investeringsprojekt tillämpas Byggvarubedömningen med syftet att exempelvis minska användandet av produkter i projekten som innehåller skadliga kemikalier.

7. Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö

Stockholmarna ska inte utsättas för hälsorisker som kommer av skadliga nivåer av buller eller luftföroreningar. Luften i Stockholm ska vara ren och Stockholms ljudmiljö ska vara god och främja trivsel och rekreation. Trafiken är den största källan till

luftföroreningar och buller i Stockholm. Därför måste den negativa miljöpåverkan från trafiken minska.

7.1 Trafikens påverkan på luftkvaliteten minskar

Delmålet innebär att luften ska vara så ren att människors hälsa och djur, växter och kulturvärden inte skadas.

Exempel på åtgärder

- Fortsätta arbete med dammbindande åtgärder för att minska partikelhalterna.
- Skapa incitament för människor att välja kollektivtrafik, cykel eller gång istället för bil.

7.2 Förbättrad ljudmiljö

Delmålet innebär att människor inte ska utsättas för skadliga ljudnivåer och att infrastruktur och bostäder ska lokaliseras och utformas med hänsyn till människors hälsa.

Staden kan också bidra till att förbättra upplevelsen av ljudnivån med hjälp av grönska. En grönare stad bidrar till en bättre ljudmiljö.

Exempel på åtgärder

- Tillämpa gröna lösningar för en förbättrad ljudmiljö, exempelvis sedumtak, gröna väggar, ersätta hårdgjorda ytor med gräs, buskar eller ängsväxter.

Förvaltningens nuläge och plan för året

Träd bidrar till att filtrera luften från partiklar, utjämnar temperaturskillnader vid exempelvis värmepumpar och omhändertar dagvatten. Träden bidrar även till att binda koldioxid i luften. Genom plantering av nya träd bidrar nämnden till stadens arbete med koldioxidlagring samt till att uppfylla det stadsövergripande trädmålet.